

Міністерство освіти і науки України

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК
У ХХІ СТОЛІТТІ»**

16-17 грудня 2016 р.

Херсон
Видавничий дім «Гельветика»
2016

Concepts «market» and «broker» in the students' conceptual picture of the world Kushmar L. V., Nikolenko M. L.	60
Колоратив «червоний» у медичній та загальнонавчальній латинській мові Лозенко В. В.	65
The main aspects of interconnection between mentality and language Poliarenko V. S.	67
Когнітивна специфіка термінів клінічної психології Семикрас Т. І.	71
НАПРЯМ 5. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ	
Описовий метод при перекладі авіаційних термінів Галкіна О. Ю.	75
Шотландська Леся Українка – Меріон Енгус: проблеми відтворення культурних концептів і лексем мови скотс у перекладі вірша «Alas! Poor Queen», присвяченого Марії Стюарт Смольницька О. О.	77
Übersetzungsprobleme Der Anglizismen In Den Internet-Präsentationen Чепурна З. В.	82
НАПРЯМ 6. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ	
Міжкультурна комунікація та питання перекладу Мурадханян І. С.	86
НАПРЯМ 7. УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА	
Лексема «соборність» у світлі сьогодення Магрицька І. В.	89
Соцреалістична антропологія у збірці П. Тичини «Чернігів» Шарова Т. М., Василенко Н. В.	93
НАПРЯМ 8. РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ І ЛІТЕРАТУРА	
Метафора як один із засобів утворення англійських термінів косметології та естетичної медицини Бойко І. І.	98
Високопродуктивні моделі конверсії при творенні англійських неосленгізмів початку ХХІ століття Борис Д. П.	102
Семантичні процеси англомовних запозичень у франкомовних електронних журналах сфери новітніх технологій Бруско Г. А.	107

Linguistic devices of arousal the emotion fear in the filmstrip by A. Hitchcock «The trouble with Harry» Zaderii I. Yu.	110
Особливості макроструктури двомовних словників Колесникова О. В.	112
Eindeutschung der entlehnten Englischen Verben im Deutschen Ladtschenko M. M.	115
Лімінальність як складне міждисциплінарне явище Лисова К. А.	120
Неемоційність у фокусі поетичного портрету: лінгвoseміотичний аспект (на матеріалі англомовних віршованих текстів сучасності) Редька І. А.	123
Співвіднесення стратегії завдання образи із явищем тролінгу, псевдоторолінгу та флеймінгу в німецькомовному діалогічному інтернет-дискурсі Хорошилова В. М.	126
Щодо проблеми евфемізації у військово-політичному дискурсі сучасної німецької мови Цаценкін І. О.	132
Проблема частиномовного статусу та актуалізація концепту «категорія стану» у германських мовах Шапочкіна О. В.	135

звільненням та влаштуванням на нову роботу; *entrant/applicant* – вступник, *emigrant* – емігрант).

У психології термін «лімінальність» використовується для пояснення змін, що відбуваються в емоційних станах тих чи інших осіб [2, с. 215]. Суть лімінальності полягає у підготовці особистості до певних змін. Здебільшого лімінальний стан передує переходові до більш високого соціального статусу, тож претендент має витримати перевірку на відповідність новій ролі [там само]. Відтак *лімінальний стан* трактуємо як один із складників образності лімінального взагалі та, разом із лімінальним соціальним статусом, образу *лімінара* зокрема. Вербальними маркерами образу лімінальної персони, яка відповідно переживає *лімінальний стан* в поетичному дискурсі виступають лексичні одиниці або словосполучення, що позначають *зміну, вибір, перехід, конфлікт, невизначеність людини (pregnancy, dream, transsexualism, bisexuality, decision-making, choice, being at a loss, insomnia)*.

Література є ідеальним проявом лімінальної фази. Заслуговує на увагу й те, що з метою наочної демонстрації лімінальних процесів В. Тернер вдається саме до розгляду літературних творів, зокрема драматичного жанру, хоча, вважає, що «лімінальні процеси рівно виражені й у будь-якому іншому літературному жанрі» [5, с. 201]. При вивченні досвіду граничних ситуацій і перехідних станів у літературних текстах, у центрі уваги неодмінно опиняються події пов'язані зі зміною соціального, психологічного, емоційного статусу, «сюжет переходу» [2, с. 27].

У літературознавстві лімінальність часто розглядається як *ситуація унікального досвіду*, для якої характерні найбільш інтенсивні переживання ліричного героя, що докорінно змінюють його. Розмежовуючи метаморфічність та катарсичність, лімінальний досвід розглядаємо як подібний до карнавального, але не тотожний йому [2, с. 54].

У *лімінальному дискурсі* конструюються неможливі, зокрема дифузні поетичні світи. Однією з найхарактерніших ознак лімінального дискурсу виступає функціонування стійкого комплексу конотацій, які побудовані переважно на емоційно-експресивному потенціалі імплікації та можуть переміщуватися з одного денотативного шару в інший [2, с. 184].

Виходячи з теорії проф. Белехової Л.І. щодо словесного поетичного образу, тлумачимо образ лімінального як лінгвокогнітивний конструкт, що включає перед концептуальну, концептуальну і вербальну площини [1, с. 112]. У результаті аналізу емпіричного матеріалу виявлено, що передконцептуальна площина образу лімінального організована зокрема за допомогою архетипів Трікстера та Маски.

Слідом за Маріною О.С. вважаємо, що образність лімінального є результатом парадоксального та паралаксного видів поетичного мислення.

Останнє передбачає можливість співіснування несумісних понять в одній площині [4, с. 46].

Список літератури:

1. Белехова Л. І. Образний простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект : дис. ... д-ра. філол. наук: спец. 10.02.04 / Лариса Іванівна Белехова ; Київський національний лінгвістичний університет. – Київ, 2002. – 461 с.
2. Бугаєва Л. Д. Литература и rite de passage. – СПб.: Петрополис, 2010. – 408 с.
3. Геннеп А. Обряды перехода. Систематическое изучение обрядов / Арнольд ван Геннеп ; [пер. с франц.]. – М. : Восточная литература ; РАН, 1999. – 198 с.
4. Маріна О. С. Констрастивні тропи і фігури в американській поезії модернізму: лінгвокогнітивний аспект: дис. ... канд. філ. наук: 10.02.04 / Олена Сергіївна Маріна. – К., 2004. – 202 с.
5. Тернер В. Символ и ритуал / В.Тернер. – М.: Наука, 1983. – 277 с.

НЕЕМОЦІЙНІСТЬ У ФОКУСІ ПОЕТИЧНОГО ПОРТРЕТУ: ЛІНГВОСЕМІОТИЧНИЙ АСПЕКТ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ВІРШОВАНИХ ТЕКСТІВ СУЧАСНОСТІ)

РЕДЬКА І. А.

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської філології
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

Традиційно вважається, що поетичні тексти фіксують певні прагнення авторів передати пережиту чи переживану емоцію (почуття або їх взаємопереходи) читачам. Поряд із цим є інша група поетичних текстів, значно менша за об'ємом від першої, у яких оприявнюються авторські інтенції пригнітити свої часто «наболілі» переживання. І, продовжуючи думку в цьому ж напрямі, виокремлюємо третю групу текстів, у яких автори роблять спробу рефлексії над неемоційністю індивіда як його сутнісної ознаки, нав'язаної відповідним станом речей у світі.

Неемоційність (яку іншими словами можна пояснити як результат блокування емоцій або їх зовнішньої репрезентації) є виявом феномену «екзес-

тенційного вакууму» [4, с. 308], що передбачає переживання індивідом сенсовтрати й подальше відчуження від свого соціального оточення.

Авторське рефлексування над неемоційністю іншої людини зумовлює формування у поетичному тексті щонайменше двох взаємодіючих моделей емотивності: 1) *основної* – моделі емотивної статички, яка націлена на створення фігури «застиглості» та 2) *супровідної* – моделі, що передбачає системне використання прийомів низхідної градації та контрастування, які створюють напруження навколо центрального у вірші образу неемоційності.

Це дослідження має на меті виявити особливості формування і текстового втілення образності неемоційності, а також з'ясувати співвідношення статичної і динамічної моделей емотивності в межах англомовних віршів, що в генеалогічному вимірі відносяться до жанру поетичного портрету.

У межах **поетичного портрету** психічні стани людини відбиваються у художніх засобах, які позначають її міміку, пантоміміку, динаміку мовлення, що в процесі реального спілкування допомагає індивідам глибше розуміти один одного [1, с. 562–563]. Основним предметом художнього зображення у поетичному портреті є взаємодія людини з довкіллям. При цьому автор має на меті передати зміни зовнішнього вигляду персонажів у конкретних ситуаціях, у взаєминах поміж іншими персонажами [там само].

Відразу зазначимо, що як і емоційність, неемоційність є долінгвістичною категорією. **Емоційність** тлумачиться як властивості людини, що характеризують зміст, якість і динаміку її емоцій і почуттів [3, 463]. Натомість, **неемоційність** виявляє себе як пригнічення зовнішніх проявів внутрішніх відчуттів людини, або витіснення її власне емоційних переживань. Неемоційність постає як зовнішній маркер «загальних метапатологій», що їх виділив А. Маслоу: аномія, ангедонія, апатія, десакралізація життя, бажання смерті, відчуття власної непотрібності, відсутність відчуття свободи волі, цинізм, вандалізм та ін. [2].

Прагнення автора передати власні переживання реципієнтові є суттю категорії емотивності тексту. У процесі написання вірша авторські переживання кодуються зображувально-виражальними засобами і моделюються відповідними композиційними прийомами, тож доступ до декодування художнього представлення емоцій автора в тексті уможливується шляхом застосування поєднання семантичного, композиційного, лінгвокогнітивного та семіотичного методів дослідження.

Розглянемо декілька віршів жанру поетичного портрету з позицій окреслених завдань.

В епоху відчуження індивідів (*alienated world*) тенденційним видається приховування особами своїх емоцій, вдягання масок неемоційності.

Всевидюще око поета робить спробу зазирнути під таку маску аби розкрити причину (мотив) асоціальної поведінки, а також виявити базову емоцію, яку індивід старанно приховує.

У сучасній поезії наявні статичний і динамічний різновиди поетичного портрету, втім у обох випадках простежується тенденція формування стереотипного образу *пластикової маски*. Такі вірші тиражують образ людини із «застиглими» рисами. Розглянемо зазначені випадки детальніше.

Проілюструвати статичний портрет можна за допомогою поетичного тексту «Fake» (*Unemotional poems*; Hello Poetry). Ліричним персонажем цього вірша є особа, риси якої є лаконічними; вони досить схематично створюють образ сучасної жінки: *a frozen smile / you're never without / your face carved from putty / that has hardened overnight / you smile at hardship [...], you smile at purity [...], you're forever unchanged / unhurt / unfazed and unemotional / for this is how you've chosen / to face the world / with a ceramic smile / that can't be touched / leading you to believe / you are invincible*. Виділені зображувально-виражальні засоби створюють центральну метафору в поетичному тексті: посмішка – це щит, яка блокує справжні емоції людини і водночас захищає її від непотрібних потрясінь. Супровідна модель емотивності у цьому вірші розгортається за «мятниковим» типом, де особистість людини із перманентною посмішкою-щитом, показана з різних життєвих позицій. При цьому парадоксальним постає зчеплення образів у стандартних життєвих ситуаціях: незворушна посмішка набуває рис цинізму.

У поетичному тексті, що належить до динамічного типу поетичного портрету образність зростається від палітри емоційних відтінків і їх глибини у напрямі до мілини та застиглості. Проілюструємо вище зазначену тезу рядками із віршу «Plastic Faces» (Mydavolu Venkatesesha Sathyanarayana): *Once I used to see / flowery smiles, / fruitful friendships, / and ocean-deep loving hearts. // Decades after, / now I have no expectations ... / I make no inferences / at the plastic faces looking at me / and those shallow hearts / spread before me*. Кульмінаційною точкою у вірші є усвідомлення автором власної неемоційності, яка ним сприймається, як шокуюча: *I looked at myself in the mirror / and tried to smile / Nay! No expression! / There, staring at me / a weird plastic face!* У світі неемоційних людей індивід неминуче приречений таким стати. Застиглі, незворушні риси обличчя перехожих виглядають цинічно, в той час, як на власному обличчі – шокуюче.

Мотивацією переходу від емоційності до неемоційності може стати усвідомлення індивідом непотрібності емоційного спілкування із іншими. Проілюструємо це на прикладі рядків із вірша «Unemotional» (*Unemotional poems*; Hello Poetry): *He doesn't mean / to be so emotionless – he's just*

grown to realize / the worthlessness / of his feelings to others ... У цьому випадку лексичні одиниці *emotionless* – *worthlessness*, що належать до різних лексико-семантичних полів, поміщаються автором у римовані зв'язки, що вказує на спільність їх природи. Вони є різними аспектами вияву феномену «екзистенційного вакууму».

Неемоційність у віршах жанру поетичного портрету кодується статичними образами, а також дезінтегративними щодо суспільного життя динамічними образами. При цьому імплікується авторське переживання розчарування – переживання краху цілісності (*wholeness*) індивіда, що узагальнено маркується динамічним образом *falling to pieces*.

Список літератури:

1. Літературознавчий словник-довідник / [укл.: Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів, В. І. Теремко]. – К.: Академія, 1997. – 752 с.
2. Маслоу А. Метопатології / А. Маслоу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://psylib.org.ua/books/hjelz01/txt25.htm>.
3. Психологія: словарь / [под общ. ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского]. – [2-е изд.]. – М.: Политиздат, 1990. – 494 с.
4. Франкл В. Человек в поисках смысла: Сборник / [под общ. ред. Л.Я. Гозмана и Д.А. Леонтьева]. – М.: Прогресс, 1990. – С. 308–321.

СПІВВІДНЕСЕННЯ СТРАТЕГІЇ ЗАВДАННЯ ОБРАЗИ ІЗ ЯВИЩЕМ ТРОЛІНГУ, ПСЕВДОТОРОЛІНГУ ТА ФЛЕЙМІНГУ В НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ДІАЛОГІЧНОМУ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ

ХОРОШИЛОВА В. М.

*аспірант кафедри німецької філології та перекладу
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

Останнім часом все більшу увагу дослідників привертають особливості інтернет-дискурсу, а також комунікативні явища деструктивної природи, насамперед, це конфронтаційні дискурсивні стратегії, що широко втілюються саме в умовах інтернет-спілкування [1; 3; 5].

Завдання образи у німецькомовному діалогічному інтернет-дискурсі ми розуміємо як конфронтаційну локальну стратегію, реалізовану корис-

тувачем з метою завдання емоційного болю адресату через негативну оцінку особистості, ознак або поведінки адресата.

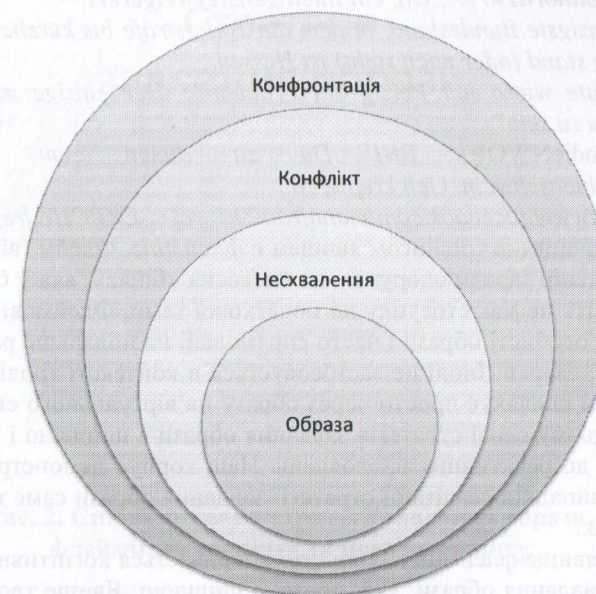

Рис. 1. Ієрархічна структура, що включає поняття образи та таких сутностей, як несхвалення, конфлікт та конфронтація

Вивчаючи особливості реалізації стратегії завдання образи в німецькомовному діалогічному інтернет-дискурсі, виникає необхідність визначити відмінності цього явища від споріднених явищ, породжених інтернет-простором, а саме від тролінгу, псевдотролінгу та флеймінгу.

Під *тролінгом* розуміємо гру зі зміною особистості, коли один з учасників не попереджає про це інших [4, с. 44]. Проте, як демонструє корпус, комуніканти не завжди намагаються приховати свою ідентичність, використовуючи тролінг як провокацію. Експліцитним свідченням на користь цього твердження є використання аватар, що містять зображення троля, або ніків, які безпосередньо містять лексему *Troll*. Образ агресивної мовної особистості, як правило, підтримується ніком, зокрема не прямими (коли провокація реалізується через використання обценних елементів), а контрастивними номінаціями – *Blümchen*, *Bunny*, *Eichhörnchen*. Власне фігура троля певною мірою є престижною, оскільки серед характеристик троля виокремлюються і такі схвалювані в сучасному світі властивості, як сила, домінантність, дотепність та саркастичність.